

บทที่ 6

สรุป วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

ไทยและสหรัฐอเมริกายังคงมีผลประโยชน์ระยะยาวร่วมกันในภูมิภาคนี้ และผลประโยชน์เหล่านี้จะได้รับการส่งเสริมยิ่งขึ้นหากความมั่นคงทางเศรษฐกิจของไทยดีขึ้น ถึงแม้วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินจะส่งผลให้สหรัฐอเมริกามีโอกาสขยายอิทธิพลมากขึ้นในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก แต่ดุลอำนาจในภูมิภาคคงจะไม่ถึงกับมีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ สหรัฐอเมริกา จะคงความเกี่ยวพันทางยุทธศาสตร์กับภูมิภาคต่อไปอีกเป็นเวลานานและยังคงเป็นพลังหลักในการรักษาเสถียรภาพของภูมิภาคขณะที่ยังคงพยายามผลักดันให้ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคปฏิบัติตามค่านิยมและมาตรฐานด้านต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา ภาพของระบบความร่วมมืออย่างหลวมๆ โดยอาศัย “ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย” เป็นจุดศูนย์กลางแห่งความร่วมมือทำให้ “กลไกทางทหารแบบพหุภาคี” ที่มีสหรัฐอเมริกา เป็นแกนกลางได้ปรากฏตัวชัดเจนยิ่งขึ้นเรื่อยๆ

6.2 ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับ

การที่ไทยส่งกองกำลังปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมเข้าร่วมสนับสนุนฟื้นฟูบูรณะประเทศอิรักนั้น ทำให้ไทยได้รับผลประโยชน์หลายประการทั้งที่ส่วนประโยชน์ที่ไทยได้รับโดยตรงและประโยชน์คาดหมายว่าจะได้รับจากสหรัฐอเมริกาในอนาคตโดยจะขอพิจารณาจากพื้นฐานของแนวคิดเรื่อง National Interest ดังนี้

ผลประโยชน์จากความร่วมมือของไทยที่มีต่อสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง สามารถอธิบายได้จากแนวคิดเรื่อง ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) โดย Charles O. Lerdche และ Addul A. Said¹ ได้จำแนกผลประโยชน์แห่งชาติไว้ 6 ประการ คือการดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นชาติของตนเอง (Self Preservation), การแสวงหาความ

¹ เวนิกา บุญมาคลี. นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหภาพเม็กซิโกในสมัยนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2533) หน้า 10. Charles O. Lerdche and Addul Aziz Said, Concepts of International politics in Global Perspective. (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1963), p.6-12.

มั่นคง (Security), ความกินดีอยู่ดีของประชาชนในชาติ (Well - being), หรือ ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ, การสร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของชาติ (Prestige), การเผยแพร่และปกป้องอุดมการณ์ของชาติ (Ideology), การแสวงหาและเพิ่มพูนอำนาจของชาติ (Power)

จากการศึกษาประเด็นการส่งทหารไทยเข้าไปในอิรักนั้นจะเห็นว่า เป็นผลประโยชน์ที่ผู้ดำเนินนโยบายพิจารณาถึงประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงและด้านเศรษฐกิจที่มีในระยะยาวกับสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับต้นๆ แต่อย่างไรก็ตามไทยก็คำนึงถึงการสร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของชาติในเวทีประชาคมโลกมาโดยตลอดผ่านทาง การเข้าร่วมรักษาสันติภาพในช่วงเวลาที่ผ่านมารวมทั้งยังคงแสวงหาและเพิ่มพูนอำนาจของชาติไปพร้อมกันด้วย Hans J.Morgenthau² ได้กล่าวเกี่ยวกับผลประโยชน์แห่งชาติไว้ว่า รัฐต่างๆ อาจดำเนินนโยบายร่วมกันเป็นพันธมิตรกัน โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่รัฐนั้นๆ ตั้งไว้ ดังที่ไทยร่วมกับนานาประเทศเข้าร่วมบูรณะฟื้นฟูอิรัก นอกจากนี้ พิชยพันธุ์ ชาญภูมิธล³ ได้แบ่งลักษณะของผลประโยชน์แห่งชาติเพื่อชี้ให้เห็นถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยแบ่งเป็นลำดับชั้นความสำคัญ (priority) , ขอบเขต (space) และมิติ (time) ของผลประโยชน์แห่งชาติ สำหรับการส่งทหารไทยเข้าไปบูรณะฟื้นฟูอิรักนั้น ลำดับชั้นความสำคัญเป็นผลประโยชน์โดยทั่วไป (general interest) เป็นผลประโยชน์ที่แต่ละรัฐสามารถปฏิบัติได้ในระดับกว้างและรัฐส่วนใหญ่มักยึดถือปฏิบัติเช่นการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ การรักษาสันติภาพ การดำเนินการค้าเศรษฐกิจ เป็นต้น และอาจจะส่งผลให้เกิดผลประโยชน์เฉพาะ (specific interest) เป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์และในสภาพแวดล้อมบางขณะที่เป็นผลมาจากการดำเนินการตามผลประโยชน์ต่างๆ ไป เช่น การแก้ไขปัญหาการค้าระหว่างรัฐ นอกจากนี้ ยังมีผลประโยชน์ในลักษณะสากล(International Interest) ที่รัฐทุกรัฐต่างมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ได้แก่ผลประโยชน์ร่วมกัน (identical interest) ระหว่างรัฐชาติซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกันจากที่มีความต้องการร่วมกันหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นผลประโยชน์ค้ำจองกัน (complementary interest) ระหว่างรัฐ เป็นผลประโยชน์ที่มีพื้นฐานของความต้องการที่ไปร่วมกันได้ เช่น การถ่วงดุลอำนาจระหว่างกันของรัฐ ส่วนขอบเขตของผลประโยชน์ของการส่งทหารไปอิรักนั้น ผู้เขียนพิจารณาจากการแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ผลประโยชน์แห่งชาติในระดับ

² เวนิกา บุญมาคลี, นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์ในสมัยนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ.2531-2533), หน้า 11. อ้างจาก Theodore A.Coulombis & James H.Wolfe, Introduction to International Relations : Power and Justice. (Englewood Cliffs, New Jersey:Prentice-Hall, Inc.,1978), p 78.

³ พิชยพันธุ์ ชาญภูมิธล, ผลประโยชน์ชาติ.สารานุกรม (2528), หน้า 263-267.

ขอบเขตแห่งชาติ, ผลประโยชน์แห่งชาติในระดับภูมิภาค ซึ่งผลประโยชน์ในลักษณะนี้กำลังทวีความสำคัญขึ้นทุกขณะ เนื่องจากประเทศในภูมิภาคต่างๆ หลายภูมิภาคได้รวมตัวกันเป็นองค์กรระดับภูมิภาคเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของภูมิภาคตน แต่การจัดส่งทหารไปอิรักในครั้งนี้ พิจารณาว่าเป็นผลประโยชน์แห่งชาติระดับโลกเพราะเป็นผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์หรือความหวังที่จะให้เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ คือ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างรัฐต่างๆ ในประชาคมโลก สำหรับการศึกษาดัง มิติ (time) ของผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งเรื่องของเวลาที่เข้ามาสัมพันธ์กับผลประโยชน์แห่งชาตินั้น มักจะออกมาในรูปของการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหรือกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายต่างประเทศที่ตอบสนองในระดับต่างๆ กัน ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ระดับได้แก่ ผลประโยชน์ระยะใกล้หรือวัตถุประสงค์ระยะใกล้ (short – range objectives), ผลประโยชน์ระยะกลาง (middle – range objectives) คือความพยายามของรัฐบาลที่จะส่งเสริมความต้องการทางเศรษฐกิจที่เพียงพอกับความต้องการของคนในชาติโดยการดำเนินการด้านการต่างประเทศที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรและเทคโนโลยีระหว่างกันรวมทั้งการสร้างอำนาจและเกียรติภูมิของรัฐในด้านต่างๆ และผลประโยชน์ระยะยาว (long – range objectives) เป็นแผนการที่เกี่ยวกับองค์การทางการเมืองหรืออุดมการณ์ทางการเมืองของระบบระหว่างประเทศ

ในการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิด National Interest มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งได้แก่การรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลได้รับจากสหรัฐอเมริกา และการรักษาสถานภาพ ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิในประชาคมโลก ถือเป็นวัตถุประสงค์หลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในการส่งกองกำลังเข้าไปปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในอิรัก

6.2.1 ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับโดยตรงจากสหรัฐอเมริกา

1) ด้านความมั่นคง

ในด้านความช่วยเหลือทางการทหารนั้น นอกเหนือจากการมีนโยบายรับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ในด้านความมั่นคงและทางการทหารแล้วไทยยังมีความใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกามาก ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาคือเป็นไปตามนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า foreign military sale ซึ่งไทยสามารถผ่อนซื้ออาวุธจากสหรัฐอเมริกาได้ในระยะยาว ยุทธศาสตร์ของกองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกมุ่งสร้างความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก คือการป้องปราม โดยพยายามร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศอื่นๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าด้วยอาวุธในภูมิภาค ในขณะที่เดียวกันกับที่ให้การคุ้มครองผลประโยชน์ร่วมกัน สหรัฐอเมริกาจะพยายามเพิ่มประสิทธิภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเป็นส่วนใหญ่ แต่พันธกรณีที่มีต่อ

ภูมิภาคนี้จะไม่ลดน้อยลง ประสิทธิภาพเหล่านี้ก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะเป็นพื้นฐานทางด้านการเติบโตของเศรษฐกิจและการทหารร่วมกันด้วย จึงจำเป็นที่จะรักษาพันธกรณีนี้ในอนาคตไว้ให้ได้ ประเทศต่างๆ ในเอเชียแปซิฟิกรวมทั้งประเทศไทยยังยินดีที่จะให้มีกองกำลังสหรัฐอเมริกาอยู่ในภูมิภาคนี้ สหรัฐอเมริกายังต้องแสดงออกในฐานะของความเป็นประเทศมหาอำนาจหนึ่งเดียวในภูมิภาคแถบนี้ จึงจำเป็นต้องคงไว้ซึ่งบทบาทในการให้ความร่วมมือทางการทหารและเสริมสร้างเศรษฐกิจให้มั่นคงต่อภูมิภาคในแถบเอเชียแปซิฟิกอยู่ต่อไป

ตามที่ได้อธิบายมาข้างต้นทั้งหมดนั้น จะทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนว่า เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไทยผูกพันกับนโยบายของสหรัฐอเมริกา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไทยจึงต้องดำเนินนโยบายต่อประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างสุขุมและรอบคอบมาโดยตลอด

2) ด้านเศรษฐกิจ

ในปี พ.ศ.2546 สหรัฐอเมริกายังคงเป็นพลังขับเคลื่อนทิศทางของโลกทั้งในแง่การจัดระเบียบความมั่นคงในภูมิภาค ควบคู่กับการวางกรอบหรือแพร่กระแสโลกาภิวัตน์ในเรื่องค่านิยมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจเสรีและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อตอกย้ำบทบาทความเป็นผู้นำของโลกและพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั่วโลกทั้งในแง่บวกและลบ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมและกระแสโลกาภิวัตน์จะกลายเป็นปัญหาท้าทายใหม่สำหรับโลกทศวรรษนี้

ปัญหาเฉพาะหน้าที่แทบทุกประเทศกำลังเผชิญอยู่เวลานี้คือ โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ (Economic Globalization) ซึ่งเป็นกระแสที่หมุนเร็วและแรงที่สุด มีผลกระทบมากที่สุด เฉพาะอย่างยิ่งโลกาภิวัตน์ทางการเงิน (Financial Globalization) ซึ่งเปิดโอกาสให้ประเทศที่แข็งแกร่งกว่าใช้ภูมิปัญญาหรือเทคโนโลยีแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศที่ด้อยกว่าได้อย่างไร้ขอบเขต ยังผลให้ช่องว่าง (Globalization Gap) ระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาขยายวงกว้างออกไปอีกได้แก่ ช่องว่างด้านการแข่งขันระหว่างบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่กับบริษัทท้องถิ่น ช่องว่างด้านรายได้ คุณภาพชีวิตและการศึกษา

ไทยและสหรัฐอเมริกา นั้นด้านความมั่นคงยังไม่มีอะไรที่เป็นภัยรุนแรงหรือใกล้ขีดทั้งสองฝ่ายมองเห็นความสำคัญของกันและกัน ส่วนความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศเป็นความขัดแย้งที่พอที่คุมกันได้ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมืองควบคู่กับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ บางประเด็นก็ถึงจุดที่แยกไม่ออกว่าการเมืองหรือเศรษฐกิจมีอิทธิพลมากกว่ากัน เศรษฐกิจอาจขึ้นนำการเมืองพอๆ กับการเมืองก็อาจ

ชั้นนำเศรษฐกิจได้ ในอนาคตไทยจะต้องดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ให้ได้รับการยอมรับจากสหรัฐอเมริกา และสังคมนานาชาติมากขึ้น

6.2.2 ผลประโยชน์ที่ไทยคาดว่าจะได้รับจากสหรัฐอเมริกา

ความร่วมมือระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาจากการส่งกองกำลังทหารไปปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมในอิรักนอกจากจะทำให้ไทยได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากสหรัฐอเมริกาหลายประการ แล้วจุดประสงค์มากกว่านั้นคือความคาดหวังเป็นอย่างมากว่าการดำเนินนโยบาย ดังกล่าวและการช่วยเหลือของไทยนี้ จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเป็นไปในทางที่ดีขึ้นอันจะช่วยทำให้ความร่วมมือที่สหรัฐอเมริกาเคยมีร่วมกับไทยตั้งแต่เดิมให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตซึ่งความร่วมมือที่เคยมีร่วมกันมาก่อนนั้นได้แก่ ข้อตกลงด้านความมั่นคงต่าง เช่น การเป็นพันธมิตรนอกนาโต อันนำมาซึ่งสิทธิพิเศษในการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ทางการแพทย์ทางทหารจากสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้นผลประโยชน์ทางการเมืองที่อาจได้รับการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา

1) การเพิ่มอำนาจต่อรองในการเจรจาปัญหาเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก ในยุคหลังสงครามเย็น ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น อาทิ ปัญหาสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา การเปิดตลาด เป็นต้น

2) การที่ไทยสามารถมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบโลก โดยร่วมมือกับประเทศอื่นๆ พยายามหาทางเจรจาและกดดันประเทศอุตสาหกรรมให้รับฟังท่าทีและความคิดเห็นของประเทศกำลังพัฒนาในเรื่องสิทธิมนุษยชน การถ่ายทอดเทคโนโลยี ปัญหาหนี้สิน เป็นต้น ไทยอาจมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและท่าทีของประเทศมหาอำนาจในเรื่องต่างๆ ที่จะกระทบผลประโยชน์ของประเทศ

3) การสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งสนับสนุนให้ไทยในยามจำเป็น (ถึงแม้สหรัฐอเมริกา ยุคประธานาธิบดีบิล คลินตัน จะไม่สนับสนุนนายศุภชัย พานิชภักดิ์ ในการแข่งขันเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การการค้าโลกก็ตาม) แต่ไทยก็ยังหวังว่าในยามที่ไทยจำเป็นต้องเสนอญัตติต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ คงจะได้รับการสนับสนุนด้วยดีจากสหรัฐอเมริกา

4) การที่ไทยสามารถเพิ่มพูนความสัมพันธ์ ในระดับทวิภาคีกับผู้นำของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ หรือการได้มีโอกาสพบปะหารือกับระดับรัฐมนตรี (Secretary) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

5) การคบกับสหรัฐอเมริกา เป็นโอกาสดีที่จะได้มีโอกาสพบกับผู้นำของประเทศที่มีกำลังอำนาจสูงอื่นๆ อันเป็นพันธมิตรใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา ได้ เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และ

เปิดโอกาสให้มีการเจรจาระดับทวิภาคีระหว่างกันได้ การที่ไทยมีความสัมพันธ์ในระดับดีกับสหรัฐอเมริกา ย่อมเป็นพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างไทยและประเทศทั้งสามได้ง่ายขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการผลักดันของสหรัฐอเมริกาให้ไทยส่งกองกำลังทหารไทยเข้าร่วมปฏิบัติการภารกิจการบูรณะพื้นที่ฟูอิรักแม้ว่าสถานการณ์ในประเทศอิรักยังไม่สงบก็ตามแต่ทั้งนี้ไทยยังคงจำเป็นต้องพิจารณาถึงประโยชน์ที่ไทยจะได้และปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อเสนอซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายดังกล่าวต่อไปในอนาคต

1) ด้านการเมือง

ด้านการเมืองความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกานั้นไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจาก ระบบการปกครองและระบบเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน นโยบายของสหรัฐอเมริกาในประเด็นที่สำคัญไทยก็สนองตอบอย่างแข็งขันเช่น นโยบายทางด้านการทหาร นโยบายต่อต้านการก่อการร้าย นโยบายการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งประเทศไทยก็มีการรณรงค์อย่างแข็งขันและค่อนข้างก้าวหน้าในสามเรื่องนี้มากพอสมควร การหารือหรือการมาเยี่ยมเยือนระหว่างผู้นำระดับสูงของไทยและสหรัฐอเมริกาก็มีอยู่เป็นระยะๆ ไทยจึงควรพยายาม ให้นโยบายต่างประเทศของตนที่มีต่อสหรัฐอเมริกานโยบายที่มีเหตุผลเป็นตัวของตัวเอง รักษาผลประโยชน์ของชาติและสร้างความสามัคคีทั้งในประเทศของตนเอง ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศมหาอำนาจ ไทยจะยังมีความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกอย่างเหนียวแน่นแต่เพียงอย่างเดียว สหรัฐอเมริกาจะยังคงมีบทบาทที่โดดเด่นต่อไปในภูมิภาคนี้เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นของทั้งสองประเทศ หากรัฐบาลสหรัฐอเมริกายังคงให้ความสนใจต่อประเทศไทยซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงในภูมิภาคกล่าวโดยสรุปเสถียรภาพทางการเมืองและการมีความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่าง ไทย-สหรัฐอเมริกา จะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสันติภาพในภูมิภาค

2) ด้านเศรษฐกิจ

นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหรัฐอเมริกาคงต้องมองถึงจุดอ่อนจุดแข็งกับภัยอันตรายที่จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ฉะนั้น นโยบายต่างประเทศของไทยกับแผนการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจจะต้องออกมาในลักษณะที่ชัดเจน ความร่วมมือระหว่างทั้งสองประเทศ หมายถึงการปฏิบัติการในอันที่จะลดข้อกีดขวางทางการค้าที่มีระหว่างกันให้น้อยลงเพราะการค้า

ระหว่างทั้งสองประเทศ หากเกิดผลกระทบขึ้นนั้นจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องของเศรษฐกิจแต่จะมีผลกระทบทางด้านการเมืองและความมั่นคงทางในกรอบกว้างต่อไปด้วย

การดำเนินนโยบายต่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจของไทยต่อสหรัฐอเมริกานั้น จะต้องให้น้ำหนักเรื่องการค้า การลงทุนและการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีให้มากกว่าเดิม ต้องมีระบบข้อมูลและข่าวสารทางด้านนี้ทันต่อเหตุการณ์ การเตรียมการสำหรับการป้องกันล่วงหน้าต่อปฏิบัติการต่างๆ ที่อาจจะส่งผลในทางลบต่อเศรษฐกิจของชาติเพราะนั่นหมายถึงความมั่นคงของประเทศและความกินดีอยู่ดีของคนไทยนั่นเอง ไทยและสหรัฐอเมริกายังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแต่ไทยไม่ได้พึ่งพาอาศัยในฐานะผู้ที่ต่ำต้อยกว่าแต่เข้าไปร่วมกันในฐานะเป็น partner เป็นผู้ที่อยู่ในส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน สหรัฐอเมริกายังคงเป็นคู่ค้าที่สำคัญและยังเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดแม้จะมีปัญหาอยู่บ้างก็น่าจะเจรจาทำความเข้าใจกันได้บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันในฐานะมิตรสนิทมาช้านาน ไทยจึงควรรักษาระดับความสัมพันธ์นี้ไว้ต่อไป

3) ด้านความมั่นคง

ความมั่นคงเป็นสาระสำคัญหลักของนโยบายต่างประเทศของทุกประเทศเป็นที่เข้าใจ ตรงกันว่าการทูตที่ไม่มีกำลังทางทหารหนุนหลังนั้นย่อมไม่สามารถจะประสบความสำเร็จได้ ถ้าประเทศอ่อนแอหรืออยู่แบบไม่มีเพื่อน (พันธมิตร) แล้ว ประเทศชาติก็ไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ นโยบายด้านความมั่นคงและการทูตจะต้องมีหนึ่งเดียวและเดินไปและด้วยกัน นโยบายต่างประเทศของบางประเทศนั้น ไม่มีความสม่ำเสมอหรือเอกภาพเลยคือ การเมืองและความมั่นคงไปทางหนึ่งใน ขณะที่เศรษฐกิจไปอีกทางหนึ่ง ความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกานั้น ไทยยังต้องเสริมสร้างศักยภาพทางทหารเพื่อป้องกันภัยคุกคามและสนับสนุนให้สหรัฐอเมริกามีบทบาททางการเมือง การทูตและการทหารต่อไปแต่ต้องเคารพกรอบของสหประชาชาติด้วย เช่นการที่ไทยส่งทหารตามคำร้องขอของสหรัฐอเมริกาเข้าไปปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมในอิรัก เพราะในข้อเท็จจริงสหรัฐอเมริกายังมีบทบาทสูงทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในประเทศไทย อาจสรุปได้ว่า ถึงแม้จะได้มีความพยายามต่างๆ ซึ่งจะให้ได้มาซึ่งเสรีภาพขั้นสูงสุดในการดำเนินการระหว่างประเทศให้ปลอดจากการแทรกแซงจากต่างประเทศ ประเทศไทยก็ยังคงต้องการให้สหรัฐอเมริกาคือผู้คุ้มครองความมั่นคงของประเทศอยู่ต่อไป และแม้ว่าจะได้ดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับประเทศต่างๆ ขึ้นอีกแต่ประเทศไทยก็ยังคงมีความโน้มเอียงที่จะให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับสหรัฐอเมริกามากกว่าประเทศใดๆ ปัจจุบันประเทศไทยมีผลประโยชน์ร่วมกับสหรัฐอเมริกา ทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองทั้งในปัจจุบันและอนาคตจึงน่าจะเชื่อได้ว่าตราบไคเท่าที่สถานการณ์ยังเป็นอยู่เช่นนี้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกาก็คงจะดำเนินด้วยดีตลอดไป